

Поштована,

У односу на упите и наводе из Вашег дописа од дана 24.04.2023. године број 293/23 изјашњавам се како даље слиједи.

Првенствено истичем да сам текст под насловом „Уједињење или украјинизација“ написао као грађанин, који посједује право на слободу изражавања и мишљења, и као такав, текст одражава моја слободна, грађанска, убјеђења. То су убјеђења једног грађанина који је такође национално Србин. Као грађанин Црне Горе, српске националности, скоро сав свој досадашњи живот осјећам се угрожено од доскорашње власти, која преко својих медија и пропагандних пунктова континуирано таргетира и вербално стигматизује српски народ у Црној Гори. Почев од немогућности уопште слободног исказивања припадности српском народу, преко забране коришћења својих симбола, употребе српског језика који је већински у Црној Гори, све до предлагања српском народу „тракторијаде“ и пријетње одузимања Цркве. У том смислу – а како се више никада нити један народ не би осјећао угроженим и пролазио кроз претходно наведена искушења и ситуације – предлажем у тексту да се ми, Срби, ујединимо политички и да заједно са свима, поготову са браћом муслиманима – за које сматрам да су такође угрожени, јер је претходни режим и њих као нас, дијелио – односно, са свима онима који нису оптерећени братомржњом, створимо државно уређење које ће уважавати права и слободе сваког народа и човјека. Управо, подразумијева се да би једно такво државно уређење представљало не само потврду, него и суштинску афирмацију демократских принципа уставно-правног поретка Црне Горе. Као добар примјер, навео сам последње изборе, гдје смо на један такав начин, уједињено и демократски, побиједили власт која нас угњетава тридесетак година. Свакако, признајем и поштујем све народе, националне и вјерске идентитете у Црној Гори, као што се и види у тексту, тако да никога нисам увриједио по том основу, нити сам и у примисли имао такве намјере. Кроз причу о Каину и Авељу, као универзално познат мотив, управо осуђујем сваки непријатељски и небратски однос према било коме. У том свијетлу, Каин симболички представља братомржњу, подјеле, насиље, неправедан однос према сваком појединцу, било које да је вјере или нације. Као Србин, на својој кожи сам осјетио како је кад се један народ прогони, и управо као припадник српског народа са израженом грађанском савјешћу, осјећам нарочиту потребу да осудим сваки вид етно-конфесионалне дискриминације, прогона и сегрегације. Према томе, српство као наднационални појам о коме пишем у свом тексту, промовише универзалну вриједност суживота и етос братољубља као интегративни принцип. Уједињење све наше браће, и православаца који вјерују у Христа и „мухамеданаца“, то јест муслимана, који вјерују у Алаха и неговог пророка Мухамеда, прије свега означава слободно, политичко, уједињење, на темељним принципима братства и међусобног поштовања. Српство је појам који су највише користили владари из династије Петровић Његош, поготову краљ Никола, чије је вријеме познато по међусобном поштовању и уважавању припадника свих вјера и народа. У том смислу предлажем да се користи тај појам као државни и првенствено наднационални.

То је та нова, а у нашој културној традицији већ одавно позната, кућа подједнако свих и свакога, која подједнако штити и поштује права свих грађана и посебности, за разлику од оне каквом ју је градио претходни режим. Сам појам „мухамеданци“ у тексту се користи као интертекстуална, историјска, референца, како би се и на тај начин апострофирала чињеница да је међувјерски склад заправо нераскидив дио црногорске

државно правне традиције, још из времена када је Црна Гора као државну идеју баштинила већ поменуто српство династије Петровић-Његош. Овом, као нити једном другом, ријечју у мом тексту не оспорава се било чије право на национално и вјерско (само)одређење, нити се исто омаловажава. Није ваљда да се данас Србину пориче чак и само право да јавно искаже своју бригу за добробит својих суграђана исламске вјероисповијести и да му се а priori оспорава и сама добра намјера? Уколико је то случај, не преостаје ништа друго него да Вама поставим исто оно питање које је поставио протагониста романа Меше Селимовића: „Зар је гријех упитати забрата?“

Према томе, да то и на овом мјесту још једном нагласим иако би требало да се подразумејева, Каин је амблематична фигура зла подјела и братомржње, која се у колективној димензији артикулише угњетавањем човјека и народа, што и јесу разлози свих сукоба, па тако и онога који се, нажалост, дешава у Украјини. „Украјинизацију“ третирам преваходно као антрополошки феномен кулминације Каиновог гријеха који посредством порицања братства међу људима води у трагедију братоубилаштва. Дакле, ако се у тексту, од прве до последње ријечи, сваком запетом и тачком, јасно и недвосмислено осуђује гријех братоубиства и дух нетрпељивости, како је могуће да се значења тих ријечи кроз Ваша питања уопште доводе у исти семантички хоризонт са асимилацијом, угрожавањем других народа и насиљем? Злонамјерне интерпретације – а које су се поводом мог текста могле пронаћи у написима и објавама политичких и медијских испостава некадашњег режима – које доводе у везу браћу Црногорце са Каином, најодлучније одбацујем као приземне инсинуације, конотативне фалсификате и конструкте, срачунато пласиране како би се у јавности створио анимозитет и одијум према националној и вјерској заједници којој припадам. Да апсурд буде потпун, о кривици текстописца орвеловски се закључује не на основу онога што је написано, него из онога што је написаним, наводно, „хтио да каже“.

Наиме, из цјелокупних реакција, односно, оваквог „читања и тумачења“ мог текста, очигледно је да се написаним ријечима придају немогућа значења, а исконструисаним значењима приписују непостојеће ријечи. Питања која сте ми поставили додатно потврђују да је у Црној Гори присутна једна нарочита врста ерминевтике која из националне припадности аутора, у текстове „учитава“ инкриминисана политичка значења. Произилази да грађанин Црне Горе из реда српског народа нема право да јавно заступа демократске ставове и политичке идеје, а да такав његов јавни иступ не буде прокрустовски измјештен у контекст позива на насиље, дискриминацију, мржњу. Све претходно свједочи да је у питању флагрантна дискриминација и угрожавање права на слободу мишљења и изражавања, које овим поступком, нажалост, добија и институционалну подршку. Међутим, апелујући на Вашу независност и објективност, позивам Вас да, у складу са овлашћењима институције коју представљате, адекватно и непристрасно цијените како текст због кога сте самоиницијативно покренули поступак, тако и наводе овог изјашњења.

Јереј Огњен Фемић